

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

DECIZIE

cu privire la admiterea recursurilor declarate de Procuratura Generală a Republicii Moldova și Ministerul Justiției,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Tatiana Sobolevschi împotriva Procuraturii Generale a Republicii Moldova, Ministerului Justiției, Ministerului Finanțelor, intervenient accesoriu Veaceslav Sobolevschi cu privire la repararea prejudiciului moral și material cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești,

împotriva deciziei din 06 februarie 2024 a Curții de Apel Chișinău,

*(Dosarul nr. 2ra-659/24
NR. PIGD 2-21018846-01-2ra-04062024-1)*

Recursul declarat după 01 septembrie 2023. Neelucidarea tuturor circumstanțelor cauzei. Aplicarea eronată a normelor de drept material și aprecierea vădit nerezonabilă a probelor.

Judecătoria Chișinău, sediul Centru, jud. L. Mitrofan,
Curtea de Apel Chișinău, jud. A. Pahopol, R. Pulbere, D. Dulghieru,

19 martie 2025

Textul corespunde originalului

**Examinând în lipsa participanților la proces recursurile declarate de
Procuratura Republicii Moldova și Ministerul Justiției,**

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte,*

Diana Stănilă,

Oxana Parfeni, *judecători,*

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 04 februarie 2021, Tatiana Sobolevschi și Veaceslav Sobolevschi au depus cerere de chemare în judecată împotriva Procuraturii Generale a Republicii Moldova, Ministerului Finanțelor, solicitând repunerea în termen privind examinarea prezentei cereri, încasarea din contul statului în beneficiul lor a sumei de 300 000 mii lei pentru fiecare cu titlu de prejudiciul moral pentru tragerea ilegală la răspunderea penală, încasarea mijloacelor bănești care au fost ridicate în urma percheziției în sumă de 55525 lei, 12000 mii ruble rusești, 3400 Euro și costul unei pompe electrice în sumă de 15000 lei, precum și încasarea cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 10 000 lei.

2. În motivarea acțiunii, reclamantii au indicat că la data 19 august 2014 prin ordonanța procurorului în secția Conducere a Urmării Penale în organele centrale ale Ministerului Afacerilor Interne și a Procuraturii Generale, Alexandru Zgureanu, s-a dispus începerea urmăririi penale în temeiul unei bănuieli rezonabile de săvârșirea de către reclamantii a infracțiunii prevăzute de art. 243 alin.3 lit. b) Cod Penal pe faptul spălării banilor de două sau mai multe persoane.

3. La 08 septembrie 2014, procurorul Alexandru Zgureanu s-a adresat judecătorului de instrucție a Judecătoriei Centru mun. Chișinău privind autorizarea percheziției la domiciliu lor. Prin încheierea din 08 septembrie 2014 a judecătorului de instrucție Judecătoria Centru mun. Chișinău s-a dispus autorizarea efectuării percheziției la domiciliul lor situat în XXXXX, în vederea depistării și ridicării instrumentelor ce au fost destinate pentru a fi folosite/ sau au servit ca mijloc la săvârșirea infracțiunii.

4. În timpul efectuării percheziției la fața locului la domiciliul lor din XXXXX, au fost ridicate bunuri și mijloace bănești cu întocmirea procesului-verbal de examinare din 10 octombrie 2014. Conform actului din 03 decembrie 2014, Direcția Generală a Urmării Penale a Inspectoratului General al Poliției în organele centrale ale Ministerului Afacerilor Interne, a transmis spre păstrare Inspectoratului Fiscal de Stat mun. Chișinău XXXXX, care au fost recunoscute ca corpuri delictive.

5. În acest context, reclamantii au specificat că XXXXX recunoscute ca corpuri delict, au aparținut cu drept de proprietate familiei lor și nu au fost dobândite sau agonisite pe cale infracțională, ci au fost dobândite prin munca cinstită.

6. Reclamantii au susținut că li s-au înaintat învinuiri în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 241 alin. 2) și 243 alin. 3) din Cod Penal. Din informația pe care o dețin cauza penală a fost pornită la indicația fostului procuror al Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauzelor Speciale, Chitoroagă Nicolae. De la mijlocul verii anului 2015, nu au fost citație de Procuratură în legătură cu acțiunile de urmărire penală.

7. Astfel au invocat că începând cu această perioadă și până în luna decembrie 2019 s-au adresat de nenumărate ori atât polițiștilor cât și procurorilor în vederea restituirii bunurilor ridicate. Ca rezultat în luna august 2015, li s-au restituit mijloacele de transport care au fost ridicate.

8. După restituirea mijloacelor de transport, reclamantii s-au adresat verbal polițiștilor în vederea restituirii mijloacele bănești ridicate. În rezultatul adresării, unul din polițiști i-a comunicat lui Veaceslav Sobolevschi că în cazul în care va înaintat repetat o asemenea solicitare, procurorul Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauzelor Speciale, Chitoroagă Nicolae îl va închide la închisoare, iar din acest motiv nu s-a mai adresat procurorilor și polițiștilor referitor la restituirii XXXXX.

9. Tatiana Sobolevschi și Veaceslav Sobolevschi au reiterat că au aflat din știri despre destituirea procurorului Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauzelor Speciale, Chitoroagă Nicolae și despre faptul că împotriva acestuia au fost deschise cauze penale. În urma acestei informații, la 17 decembrie 2019 au depus cerere în adresa Procuraturii Generale, iar imediat ce au luat cunoștință cu materialele cauzei penale, au constatat că dosarul a fost încetat încă din 08 iulie 2015, pe motiv că fapta nu întrunește elementele unei infracțiuni. Reclamantii consideră că angajații Procuraturii au însușit XXXXX, precum și XXXXX.

10. Prin ordonanța din 08 iulie 2015 privind scoaterea integrală a persoanei de sub urmărire penală și clasarea cauzei penale s-a dispus remiterea lui Veaceslav Sobolevschi a obiectelor ridicate în cadrul percheziției la domiciliul său din 17 iunie 2014, a XXXXX recunoscute în calitate de corp delict.

11. Prin plângerea adresată Procurorului General, reclamantii au solicitat respectuos să le fie restituiți XXXXX, precum și XXXXX care a fost ridicată. Astfel reclamantii au relatat că procurorul Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauzelor Speciale, Aurel Ciocan i-a invitat la audiență, unde le-a explicat verbal, că nu au primit XXXXX menționate și nici XXXXX. Ulterior prin răspunsul nr. 203P/20 - 9370 din 04 septembrie 2020, procurorul Aurel Ciocan i-a informat că potrivit

recipiselor din 15 noiembrie 2015, 06 august 2015 și 03 august 2015 se confirmă faptul că bunurile ridicate în cadrul percheziției efectuate la adresa XXXXX au fost restituite în totalitate.

12. Reclamanții au notat că studiind conținutul recipisei din 03 august 2015 se deduce faptul că lui Veaceslav Sobolevschi i-a fost restituit autoturism de model Volkswagen T4 cu număr de înmatriculare XXXXX, însă nu este indicat de la cine a primit acest autoturism. La fel recipisa din 06 august 2015 demonstrează faptul că a primit două automobile și la fel nu este indicat de la cine.

13. În ceea ce privește cea de a treia recipisă din 15 noiembrie 2015, reclamantul Veaceslav Sobolevschi a indicat că, într-adevăr la data respectivă a fost invitat la Ministerul Afacerilor Interne unde un polițist i-a prezentat recipisele din 03 august 2015 și din 06 august 2015 și i-a comunicat că este necesar să scrie o recipisă adresată procurorului Găină și dictându-i a scris precum că nu are pretenții la mijloacele de transport pe care le-a primit conform recipiselor menționate.

14. Consideră că mijloacele financiare ridicate de organul de urmărire penală urmau a fi restituite în ordinea în care au fost ridicate, așa cum i s-au restituit mijloacele de transport după model și număr. Până în prezent organul de urmărire penală nu le-a restituit sumele mijloacelor financiare, iar recipisa din 15 noiembrie 2015 nu demonstrează că a primit XXXXX precum și XXXXX.

15. Sobolevschi mai precizează că la data de 22 septembrie 2020 a depus o plângere la Consiliul Superior al Procurorilor, iar ulterior, examinarea acesteia a fost transmisă către Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, care le-a oferit un răspuns formal, fără a clarifica complet subiectul menționat. Prin răspunsul nr. 203-P 20-11900 din 20 octombrie 2020, plângerea a fost respinsă neîntemeiat, iar procurorul a afirmat că Sobolevschi Veaceslav a semnat o recipisă prin care a recunoscut că nu are pretenții față de organul de urmărire penală.

16. Reclamanții consideră că au fost trași la răspundere penală în mod ilegal de către Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, iar XXXXX le-au fost ridicate ilegal și nu au fost restituite până în prezent, ceea ce le-a cauzat un prejudiciu material semnificativ.

17. În urma acestei trageri ilegale la răspundere penală, a percheziției și altor investigații, le-au fost provocate suferințe psihice, le-a fost afectată sănătatea, necesitând tratament pe termen lung. De asemenea, înjosirile pe care le-a suferit le estimează la o sumă de 300.000 de lei pentru fiecare.

18. În ceea ce privește omiterea termenului de prescripție, reclamanții au indicat că au luat cunoștință la sfârșitul lunii decembrie 2019 cu ordonanța din 08 iulie 2015 privind scoaterea integrală a persoanei de sub urmărire penală și clasarea cauzei penale.

19. La 07 aprilie 2021, Ministerul Finanțelor a depus cerere privind ridicarea excepției de tardivitate în baza art. 186¹ alin. (1) din Codul de procedură civilă (f.d. 46-49, Vol. I).

20. La 22 martie 2021, Procuratura Generală a Republicii Moldova a depus cerere privind ridicarea excepției de tardivitate în baza art. 186¹ alin. (1) din Codul de procedură civilă (f.d. 55-56, Vol. I).

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

21. Prin încheierea din 30 septembrie 2024 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, au fost admise parțial cererile cu privire la ridicarea excepției de tardivitate depuse de Procuratura Generală a Republicii Moldova și Ministerul Finanțelor. S-a respins ca tardivă cererea de chemare în judecată depusă de Veaceslav Sobolevschi împotriva Procuraturii Generale a Republicii Moldova, Ministerului Finanțelor cu privire la repararea prejudiciului moral și material cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești. S-au respins ca fiind neîntemeiate cererile cu privire la ridicarea excepției de tardivitate depuse de Procuratura Generală a Republicii Moldova și Ministerul Finanțelor în partea cererii de chemare în judecată depusă de Tatiana Sobolevschi împotriva Procuraturii Generale a Republicii Moldova, Ministerului Finanțelor cu privire la repararea prejudiciului moral și material cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești. (f.d. 78-81 Vol. I).

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

22. Prin decizia din 29 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a respins recursul declarat de Veaceslav Sobolevschi și s-a menținută încheierea din 30 septembrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru (f.d. 99-103, Vol. I).

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

23. Prin încheierea consemnată în procesul-verbal al ședinței de judecată din 08 noiembrie 2022, s-a dispus atragerea în proces în calitate intervenient accesoriu a lui Veaceslav Sobolevschi (f.d. 140-141, Vol. I).

ÎN FAPT

24. La 30 noiembrie 2022, Tatiana Sobolevschi a depus cerere de concretizare a acțiunii împotriva Procuraturii Generale a Republicii Moldova, Ministerului Finanțelor și Ministerului Justiției solicitând repunerea în termen privind examinarea prezentei cereri, încasarea din contul statului în beneficiul său a sumei de 300 000 mii lei cu titlu de prejudiciul moral pentru tragerea ilegală la răspunderea penală, încasarea XXXXX care au fost ridicate în urma percheziției XXXXX și costul unei XXXXX, precum și încasarea cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 10 000 lei

(f.d.145-146, Vol. I).

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

25. Prin hotărârea din 04 aprilie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Sobolevschi Tatiana împotriva Procuraturii Generale a Republicii Moldova, Ministerului Justiției, Ministerului Finanțelor, intervenient accesoriu Sobolevschi Veaceslav cu privire la repararea prejudiciului moral și material cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești. S-a încasat din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției în contul Tatiane Sobolevschi suma de 30 000 lei cu titlul de prejudiciu moral și suma de 5 000 lei cu titlul de cheltuieli pentru asistență juridică. În rest cererea de chemare în judecată s-a respins, ca neîntemeiată (f.d. 195, 204-215, Vol. I).

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

26. La 04 aprilie 2023, Procuratura Generală a Republicii Moldova, a depus cerere de apel nemotivată, iar la 21 iulie 2023 a depus cererea de apel motivată împotriva hotărârii din 04 aprilie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea acesteia, casarea hotărârii primei instanțe în partea admiterii acțiunii cu emiterea în această parte a unei noi hotărâri cu privire la respingerea acțiunii (f.d. 199, 227-228, Vol. I).

27. La 20 aprilie 2023, Tatiana Sobolevschi, a depus cerere de apel nemotivată, iar la 31 iulie 2023 a depus cererea de apel motivată împotriva hotărârii din 04 aprilie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea acesteia, casarea hotărârii primei instanțe în partea respingerii acțiunii cu emiterea în această parte a unei noi hotărâri cu privire la admiterea acțiunii (f.d. 201-203, 229-230, Vol. I).

28. La 09 iunie 2023, Ministerul Justiției de pe adresa de e-mail „secretariat@justice.gov.md” a expediat către Curtea de Apel Chișinău la adresa de e-mail „cac@justice.md” un mesaj electronic la care a fost atașat un fișier electronic, care s-a adevărit o imagine grafică (fotografie, document scanat și formatat în imagine) a unei cereri de alăturare la apelul declarat de Procuratura Generală a Republicii Moldova care nu conținea semnătura olografă a reprezentantului Ministerului Justiției. Documentul a fost verificat prin intermediul serviciului guvernamental de semnătură electronică, iar rezultatul verificării a arătat că documentul nu conținea semnături (220-222, Vol. I).

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

29. Prin decizia din 06 februarie 2024 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Procuratura Generală a Republicii Moldova și cererea Ministerului Justiției de alăturare la cererea de apel declarat de Procuratura Generală a Republicii Moldova. S-a admis cererea de apel,

declarată de Tatiana Sobolevschi. S-a casat hotărârea din 04 aprilie 2023 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, în partea respingerii cererii de chemare în judecată, depusă de Tatiana Sobolevschi împotriva Procuraturii Generale, Ministerului Justiției, Ministerului Finanțelor, intervenient accesoriu Veaceslav Sobolevschi cu privire la repararea prejudiciului moral și material cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești și s-a emis în această parte o hotărâre nouă, prin care: s-a încasat din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul Tatiane Sobolevschi prejudiciul material cauzat prin nerestituirea XXXXX, ridicați în urma percheziției din 06 iunie 2014 la domiciliul apelantei, din XXXXX, XXXXX (f.d. 128-132, Vol. I).

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

30. La 03 iunie 2024, Procuratura Generală a Republicii Moldova a declarat recurs împotriva deciziei din 06 februarie 2024 a Curții de Apel Chișinău, solicitând, admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri cu privire la respingerea acțiunii (f.d. 30-31, Vol. II).

30.1. În motivarea recursului a invocat că legiuitorul, în temeiul art. 6 din Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, a prevăzut expres care sunt cazurile în care survine dreptul persoanei la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

30.2. A menționat că instanța de apel a aplicat eronat normele de drept, decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinat pe aprecierea nerezonabilă a probelor, deoarece în procesul examinării cauzei Tatiana Sobolevschi nu a prezentat probe care să ateste faptul nerestituirii mijloacelor bănești ridicați în urma percheziției din 06 iunie 2014 la domiciliu acesteia.

30.3. Totodată a considerat drept irelevante argumentele instanței de apel, precum că la materialele cauzei nu se regăsește confirmarea returnării lui Veaceslav Sobolevschi a XXXXX, deoarece prin ordonanța din 08 iulie 2015 privind scoaterea integrală a persoanei de sub urmărire penală și clasarea cauzei penale s-a dispus scoaterea integrală de sub urmărire penală a învinuiților Tatiana Sobolevschi și Veaceslav Sobolevschi, clasarea cauzei penale și remiterea lui Veaceslav Sobolevschi a obiectelor ridicate în cadrul percheziției, cu excepția celor care nu au fost recunoscute în calitate de corp delict, restituirea lui Veaceslav Sobolevschi a XXXXX recunoscute în calitate de corp delict și atașate la materialele prezentei cauze penale în baza ordonanței din 28 noiembrie 2014.

30.4. Recurentul a indicat că recipisa de recepționare a XXXXX anexată

la materialele dosarului și nerecunoscută de instanța de apel ca document oficial a fost scrisă personal de Veaceslav Sobolevschi.

30.5. Suplimentar recurentul a specificat că la etapa explicațiilor în prima instanță, Tatiana Sobolevschi a declarat că de fapt încă din 2015 cunoștea despre ordonanța de scoatere de sub urmărire penală, însă a depus cerere de chemare în judecată abia la 04 februarie 2021, adică după expirarea termenului de 3 ani prevăzut de lege, iar instanța de apel nu a ținut cont de acest fapt.

31. La 27 iunie 2024, Ministerul Justiției a declarat recurs împotriva deciziei din 06 februarie 2024 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri cu privire la respingerea acțiunii ca neîntemeiată (f.d. 36-40, Vol. II).

31.1 În motivarea recursului Ministerul Justiției în temeiul art. 6 din Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, a prevăzut expres care sunt cazurile în care survine dreptul persoanei la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

31.2. A menționat că instanța de apel a aplicat eronat normele de drept ce țin de încasarea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor de judecată.

31.3. Or, pentru aplicabilitatea prevederilor din Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, necesită a fi întrunite cumulativ, atât circumstanțele prevăzute de art. 6 - dreptul la repararea prejudiciului, cât și de art. 3 - cazurile de reparare a prejudiciului material și moral. Prin urmare, normele legale în cauză sunt indisolubile și nu pot fi aplicate separat.

31.4. Însă, recurentul a subliniat că instanțele inferioare corect au constatat că în privința Tatiane Sobolevschi și Veaceslav Sobolevschi a fost emisă ordonanță de scoatere de sub urmărire penală, circumstanță ce nu a fost negată sau contestată de către Ministerul Justiției.

31.5. Totuși, motivarea instanțelor precum, că Tatiana Sobolevschi este în drept să solicite compensarea prejudiciului cauzat în conformitate cu prevederile Legii nr.1545, dat fiind faptul că în speță se întrunesc temeiurile stabilite de art. 3 și art. 6 al Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești este nefondată și eronată, în condițiile în care conform prevederilor art.3 alin. (1) din Legea nr. 1545, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi

localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală [...]. În condițiile normei enunțate, recurentul deduce că nu orice acțiune a organelor de drept și judecătorești atrage răspunderea Statului.

31.6. Respectiv, dacă se demonstrează printr-un act judecătoresc de dispoziție irevocabil că acțiunile întreprinse de către organul de urmărire penală sunt/au fost ilegale, atunci dreptul la despăgubire apare indiferent de faptul dacă este vinovată sau nu persoana. Or, instanța de fond, cât și instanța de apel urmas să indice expres care anume act normativ justifică răspunderea statului.

31.7. La acest aspect, recurentul a precizat că organul de urmărire penală a avut obligația de a lua toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă a circumstanțelor invocate în actul de sesizare, de a constata atât circumstanțele care dovedesc vinovăția, cât și cele care dezvinovățesc, precum și circumstanțele care atenuază sau agravează răspunderea penală. Totodată, o eventuală clasare a unei cauze penale nu trebuie percepută ca un rebut în activitatea organului de urmărire penală, dar ca o activitate normală de examinare a unei cauze penale.

31.8. Prin urmare, la materialele cauzei nu există niciun act procedural definitiv și irevocabil a judecătorului de instrucție, sau a unui eventual organ ierarhic superior, prin care s-a stabilit ca fiind ilegale acțiunile organului de urmărire penală.

32. La 20 decembrie 2024, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa părților, copia recursului declarat, creând astfel participanților la proces condiții egale de a cunoaște modul de derulare a procedurii în recurs, cât și le-a acordat, întru asigurarea respectării principiilor contradictorialității și disponibilității în drepturi, posibilitatea de depunere a referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire, anexată la materialele cauzei (f.d. 54-55, Vol. II).

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

33. Art. 434 din Codul de procedură civilă:

„(1) Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

34. Art. 431 din Codul de procedură civilă:

„(1) Examinarea recursului împotriva deciziilor instanțelor de apel ține de competența Curții Supreme de Justiție.

(2) Asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători.

(3) Recursul considerat admisibil se examinează într-un complet din 3, 5 sau 9 judecători ai Curții Supreme de Justiție.

(4) Judecătorii care au examinat admisibilitatea recursului pot participa și la examinarea recursului în cauză.”

35. Art. 440 din Codul de procedură civilă:

„(3) Dacă este considerat admisibil, completul examinează recursul în fond.”

36. Art. 442 din Codul de procedură civilă:

„(1) Judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs, legalitatea hotărârii contestate prin prisma temeiurilor prevăzute la art.432. Instanța invocă, din oficiu, neatragera în proces a persoanelor ale căror drepturi sunt lezate prin hotărâre.

(2) În recurs nu pot fi administrate noi probe, cu excepția celor care dovedesc cheltuielile de judecată și despăgubirile menționate la art.372 alin.(3). Aprecierea probelor dată de prima instanță și de instanța de apel este obligatorie pentru instanța de recurs, cu excepția cazului în care se invocă temeinic art.432 alin.(1) lit.e) sau în care Curtea Supremă de Justiție examinează cauza după trimitere la rejudecare. La examinarea recursului, prevederile art.372 se aplică în mod corespunzător.

(3) Instanța de recurs este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor esențiale invocate în recurs.”

37. Art. 444 din Codul de procedură civilă:

„Recursul considerat admisibil se examinează fără înștiințarea și audierea participanților la proces, cu excepția recursului în care se invocă întemeiat art.432 alin.(1) lit.b) și e). Completul poate decide și în alte cazuri invitarea participanților în ședință pentru a se pronunța cu privire la recursul considerat admisibil.”

38. Art. 445 din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanța, după ce judecă recursul, este în drept: c) să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.”

39. Art. 432 din Codul de procedură civilă:

„ (1) Recursul este admis dacă:

e) hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor.”

40. Art. 373 din Codul de procedură civilă:

„ (1) Instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

(2) În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanța de apel de către participanții la proces.

(5) Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.”

41. Art. 186¹ alin. (5) din Codul de procedură civilă:

„ (5) Dacă se dispune repunerea în termen și/sau excepția de tardivitate se respinge, instanța de judecată emite o încheiere motivată care poate fi atacată odată cu fondul și continuă examinarea cauzei.”

42. Art. 20 din Constituția Republicii Moldova:

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.”

43. Art. 2 alin. (1) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești:

„(1) În sensul prezentei legi, se definesc următoarele noțiuni:

acțiuni ilicite - acțiuni sau inacțiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenții, ale organului de urmărire penală sau ale instanței de judecată, care exclud vinovăția acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere și nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcție de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanța de judecată, manifestate prin încălcarea intenționată a normelor procedurale și materiale în timpul procedurii penale sau contravenționale (infracțiuni);

cazuri excepționale - cazuri când persoanei i-au fost încălcate grav și abuziv drepturile și libertățile fundamentale garantate de [Constituție](#) și de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte ori când consecințele acțiunilor ilicite comise sînt extrem de grave sau chiar iremediabile.

44. Art. 3 alin. (1), (2) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998:

„(1) În conformitate cu prevederile prezentei legi, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma:

a) reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală;

b) condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunității;

c) efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziției, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcție), precum și în urma altor acțiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice;

d) supunerii ilegale la arest contravențional, reținerii contravenționale ilegale sau aplicării ilegale a amenzii contravenționale de către instanța de judecată;

e) efectuării măsurilor speciale de investigații cu încălcarea prevederilor legislației;

f) ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ștampilelor, precum și în urma blocării conturilor bancare.

(2) Prejudiciul cauzat se repară integral, indiferent de culpa persoanelor cu funcție de răspundere din organele de urmărire penală, din procuratură și din instanțele judecătorești.”

45. Art. 5 alin. (1), (2) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998:

„(1) Cauzele cu privire la repararea prejudiciului material și moral se examinează în conformitate cu normele de procedură civilă în vigoare. Organul care reprezintă statul în instanța de judecată pe această categorie de cauze este Ministerul Justiției.

(2) Cererea de chemare în judecată privind repararea prejudiciului se depune în termen de 3 ani de la data apariției dreptului la repararea prejudiciului.”

46. Art. 6 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998:

„Dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul:

- a) devenirii definitive și irevocabile a sentinței de achitare;
- b) scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare;
- c) adoptării de către instanța judecătorească a hotărârii cu privire la anularea arestului contravențional în legătură cu reabilitarea persoanei fizice;
- d) adoptării, de către judecătorul de instrucție, în condițiile art.313 alin.(5) din [Codul de procedură penală](#), în privința persoanei achitate sau scoase de sub urmărire penală, a încheierii privind declararea nulității actelor sau acțiunilor organului de urmărire penală sau organului care exercită activitate specială de investigații.”

47. Art. 7 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998:

„În cazurile menționate la art.3, persoanei fizice sau juridice i se compensează sau i se restituie:

- a) salariul și alte venituri provenite din muncă, ce constituie sursa ei principală de existență, de care a fost privată în urma acțiunilor ilicite;
- b) pensia sau indemnizația a cărei plată a fost sistată ca urmare a arestului ilegal și ținerii sub arest;
- c) averea (inclusiv depunerile bănești și dobânzile aferente, obligațiile împrumuturilor de stat și câștigurile aferente) confiscată ori trecută în venitul statului de către instanța judecătorească sau ridicată de organul de urmărire penală, precum și averea sechestrată;
- d) amenzile percepute ca urmare a executării sentinței judiciare și cheltuielile de judecată suportate de persoana fizică în legătură cu acțiunile ilicite;
- e) sumele plătite de ea pentru asistența juridică;
- f) cheltuielile pentru tratamentul ei, tratament determinat de aplicarea față de aceasta a unor acțiuni ilicite (a maltratării);
- g) cheltuielile efectuate în legătură cu chemările în organul de urmărire penală, organul procuraturii sau în instanța judecătorească.”

48. Art. 11 alin. (1), (3) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998

(1) Mărimea compensației pentru repararea prejudiciului moral se stabilește de instanța de judecată în modul prevăzut de prezenta lege. Mărimea concretă a compensației se determină luându-se în considerare:

- a) gravitatea infracțiunii de a cărei săvârșire a fost învinuită persoana respectivă;
- b) caracterul și gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală și la examinarea cauzei penale în instanța de judecată;
- c) rezonanța pe care a avut-o în societate informația despre învinuirea persoanei;
- d) durata urmăririi penale, precum și durata examinării cauzei penale în instanța de judecată;
- e) natura dreptului personal lezat și locul lui în sistemul de valori al persoanei;
- f) suferințele fizice, caracterul și gradul suferințelor psihice;
- g) măsura în care compensația bănească poate atenua suferințele fizice și psihice cauzate;
- h) durata aflării nelegitime a persoanei în detenție.

(3) În toate cazurile, instanța de judecată se va baza pe principiile compensării rezonabile și echitabile a prejudiciului moral. ”

MOTIVAREA INSTANȚEI

49. Cu referire la termenul de declarare a recursului, instanța de recurs menționează că instanța de apel a pronunțat dispozitivul deciziei la 06 februarie 2024. Materialele cauzei atestă expedierea copiei deciziei integrale a instanței de apel către participanții la proces la 14 mai 2024, (f.d. 27, Vol. II). Astfel, recursurile declarate la 03 iunie 2024 și 27 iunie 2024 sunt în termen.

50. Prin prisma prevederilor art. 444 din Codul de procedură civilă, la caz, examinarea cauzei civile în ordine de recurs s-a realizat fără înștiințarea și audierea participanților la proces.

51. Studiind materialele dosarului, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră recursurile declarate de Procuratura Generală a Republicii Moldova și Ministerul Justiției întemeiate și care urmează a fi admise, cu casarea deciziei instanței de apel și de a remite cauza la rejudecare în instanța de apel.

52. Completul de judecată consideră imperioase dezideratele Curții Europene a Drepturilor Omului reținute în cauza Zubac v. Croația (hotărârea din 05 aprilie 2018) potrivit căroră, din moment ce preeminența dreptului constituie un principiu fundamental al democrației și al Convenției, nu putea exista nicio așteptare, în baza Convenției sau de altă natură, potrivit căreia Curtea Supremă trebuia să ignore sau să nu aibă în vedere nereguli procedurale evidente.

53. Recapitulând esența litigiului, în scopul verificării aplicării corecte a dreptului material și procedural, prin prisma probatoriului anexat la materialele cauzei, instanța de recurs reține starea de fapt constatată de instanțe.

54. Astfel, materialele dosarului demonstrează că prin ordonanța din 19 august 2014, s-a dispus începerea urmăririi penale în temeiul bănuielii rezonabile de săvârșire a infracțiunii prevăzute de art. 243 alin. (3), lit. b) din Codul penal, pe faptul spălării banilor comise de către două sau mi multe persoane, în proporții deosebit de mari. (f.d.8, Vol. I).

55. Prin încheierea din 08 septembrie 2014 a Judecătoriei mun. Chișinău, s-a admis demersul procurorului și s-a autorizat efectuarea percheziției la domiciliul lui Veaceslav Sobolevschi situat în XXXXX, în vederea depistării și ridicării instrumentelor ce au fost destinate pentru a fi folosite sau au servit ca mijloace la săvârșirea infracțiunii cum ar fi: produse petroliere, documente contabile, fiscale, bancare, înregistrări contabile, înregistrate pe suporturi digitale precum și mijloace bănești în diferită valută fără proveniență, nereflectate în evidența contabilă, care nu pot fi obținute prin alte procedee probatorii, decât prin efectuarea percheziției (f.d.11-12, Vol. I).

56. Potrivit ordonanței din 09 septembrie 2014 privind efectuarea percheziției s-a dispus efectuarea percheziției în XXXXX, în vederea depistării și ridicării instrumentelor ce au fost destinate pentru a fi folosite sau au servit ca mijloace la săvârșirea infracțiunii cum ar fi: produse petroliere, documente contabile, fiscale, bancare, înregistrări contabile, înregistrate pe suporturi digitale precum și XXXXX fără proveniență, alte obiecte și corpuri care ar putea facilita procesul de soluționare a cauzei penale (f.d.9-10, Vol. I).

57. Prin procesul-verbal din 22 septembrie 2014, Veaceslav Sobolevschi a fost audiat în calitate de bănuț (f.d.18-19, Vol. I), iar prin ordonanța din 22 septembrie 2014, Veaceslav Sobolevschi a fost recunoscut în calitate de bănuț (f.d.20-21, Vol. I).

58. De asemenea prin procesul-verbal din 22 decembrie 2014, Veaceslav Sobolevschi a fost audiat în calitate de învinuit (f.d.22-23, Vol. I), fiind pus sub învinuire (f.d.24, Vol. I).

59. Totodată s-a stabilit că prin procesul-verbal din 22 septembrie 2014, Tatiana Sobolevschi a fost audiată în calitate de bănuț (f.d.25-26, Vol. I), iar prin ordonanța din 22 septembrie 2014 a fost recunoscută în calitate de bănuț. (f.d.27, Vol. I), ulterior fiind recunoscută ca învinuită (f.d.28, Vol. I).

60. În cadrul examinării cauzei s-a constatat că prin procesul-verbal de examinare din 10 octombrie 2014, s-au examinat mijloacele bănești care au fost ridicate de la domiciliul lui Veaceslav Sobolevschi (f.d.16, Vol. I).

61. Prin actul nr. 26 din 03 decembrie 2014, coletul nr. 237 emis de comisia Inspectoratului Fiscal de Stat mun. Chișinău a fost primit spre păstrare temporară un colet ambalat și sigilat cu ștampila „MAI nr. 4088”, în care se conținea: XXXXX (f.d.14, Vol. I).

62. Prin ordonanța din 08 iulie 2015 privind scoaterea integrală a persoanei de sub urmărire penală și clasarea cauzei penale s-a dispus scoaterea integrală de sub urmărire penală a învinuiților Tatiana Sobolevschi, Veaceslav Sobolevschi și clasarea cauzei penale nr. 2014928250, în temeiul art. 275 pct. 3) din Codul de procedură penală, întrucât fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

63. Totodată conform ordonanței enunțate s-a dispus remiterea lui Veaceslav Sobolevschi a obiectelor ridicate în cadrul percheziției la domiciliul său din 17 iunie 2014, cu excepția celor care nu au fost recunoscute în calitate de corp delict, restituirea lui Veaceslav Sobolevschi a mijloacelor bănești recunoscute în calitate de corp delict și atașate la materialele prezentei cauze penale în baza ordonanței din 28 noiembrie 2014 și restituirea proprietarilor autoturismul de model Volkswagen T4 cu număr de înmatriculare XXXXX, autoturismul de model Mercedes-Vito cu număr de înmatriculare XXXXX, autospecială de model Kamaz 43101 cu număr de

înmatriculare XXXXX și bunurile aflate în ele, ridicate în cadrul urmări penale (f.d.30-32, Vol. I).

64. Conform recipisei anexate la materialele cauzei se confirmă faptul că Veaceslav Sobolevschi la 27 iulie 2015 a recepționat copia ordonanței din 08 iulie 2015 privind scoaterea integrală a persoanei de sub urmărire penală și clasarea cauzei penale (f.d. 57, Vol. I).

65. Prin actul nr. 25 din 30 iulie 2015, coletul nr. 237, emis de Comisia Inspectoratului Fiscal de Stat al municipiului Chișinău, a fost returnat de la depozitarea temporară la Inspectoratul Fiscal de Stat al municipiului Chișinău și transmis reprezentantului Inspectoratului Național de Investigații din cadrul Inspectoratului General al Poliției colet nr. 237, care conținea următoarele sume de bani: XXXXX, fiind considerate bunuri ce au fost puse sub sechestru ca probe în cadrul unui dosar penal (f.d.15, Vol. I).

66. Potrivit recipisei din 03 august 2015, Veaceslav Sobolevschi confirmă faptul că i-a fost restituit autoturismul de model Volkswagen T4 cu număr de înmatriculare XXXXX (f.d. 62, Vol. I).

67. La 06 august 2015, conform recipisei anexate la materialele cauzei, Veaceslav Sobolevschi confirmă pentru ce și semnează faptul că i-a fost restituit autoturismul de model Mercedes-Vito cu număr de înmatriculare XXXXX, autospecială de model Kamaz 43101 cu număr de înmatriculare XXXXX și bunurile aflate în ele, ridicate în cadrul urmări penale (f.d. 63, Vol. I).

68. Conform recipisei din 15 noiembrie 2015, Veaceslav Sobolevschi confirmă că a primit tot ce a fost ridicat de la acesta în cadrul urmării penale și astfel nu are careva pretenții, pentru ce a și semnat (f.d.61, Vol. I).

69. Prin cererea de chemare în judecată depusă la 04 februarie 2021, precum și prin cererea de concretizare depusă la 30 noiembrie 2022, Tatiana Sobolevschi a solicitat repunerea în termen privind examinarea prezentei cereri, încasarea din contul statului în beneficiul său a sumei de 300 000 mii lei cu titlu de prejudiciul moral pentru tragerea ilegală la răspunderea penală, încasarea XXXXX care au fost ridicate în urma percheziției XXXXX și XXXXX, precum și încasarea cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 10 000 lei (f.d.145-146, Vol. I). (f.d. 5-5A, Vol. I).

70. Fiind investită cu examinarea cauzei Judecătoria Chișinău, sediul Centru, prin hotărârea din 04 aprilie 2023, a admis parțial cererea de chemarea în judecată, a încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul Tatiane Sobolevschi prejudiciul moral în sumă de 30 000 lei și cheltuielile de asistență juridică în sumă de 5000 lei. În rest, a respins ca neîntemeiată cererea reclamantei (f.d.204-215, ol. I)

71. Judecând cauza în ordine de apel, Curtea de Apel Chișinău, prin decizia din 06 februarie 2024 a respins apelul declarat de Procuratura

Generală a Republicii Moldova și cererea Ministerului Justiției de alăturare la cererea de apel declarat de Procuratura Generală a Republicii Moldova. A admis cererea de apel, declarată de Tatiana Sobolevschi, a casat hotărârea primei instanțe, în partea respingerii acțiunii și a emis în această parte o hotărâre nouă, prin care a încasat din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul Tatiane Sobolevschi prejudiciul material cauzat prin nerestituirea XXXXX, ridicați în urma percheziției (f.d. (f.d.7-8, 9-26 Vol. II)

72. Instanța de apel, în temeiul prevederilor art. 3, alin. (l), lit. a), lit. c), art. 2 alin.(1), art. 6, lit. b) din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală ale procuraturii și ale instanțelor judecătoreștii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, art. 1405, alin. (l) din Codul civil, raportate la circumstanțele cauzei, a concluzionat că Tatiana Sobolevschi are dreptul la despăgubire pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile ilegale ale organelor de urmărire penală ale procuraturii și ale instanțelor judecătoreștii, deoarece, în speță, sunt întrunite condițiile stabilite de lege pentru a putea solicita despăgubiri pentru prejudiciile care iau fost cauzate.

73. Cu referire la pretenția privind repararea prejudiciul material solicitat, cauzat prin nerestituirea XXXXX, ridicați în urma percheziției din 06.06.2014, instanța de apel a reținut că aceasta este întemeiată, deoarece la materialele lipsește dovada de returnare Tatiane Sobolevschi a XXXXX, ridicate în cadrul procesului de percheziție. De asemenea instanța de apel a opinat că recipisa anexată la materialele cauzei, prin care se menționează că Vaeceslav Sobolevschi a primit tot ce a fost ridicat de la acesta în cadrul urmăririi penale și astfel nu are careva pretenții, nu poate fi constatat și reținut ca document oficial de returnare a XXXXX ridicate în cadrul percheziției.

74. Reieșind din limitele judecării apelului consfințite în art. 373, alin. (1) și alin. (2) din Codul de procedură civilă și din specificul obiectului acțiunii în cauză, instanța de recurs apreciază ca fiind prematură concluzia instanței de apel de admitere a pretenției Tatiane Sobolevschi privind încasarea prejudiciului material cauzat prin nerestituirea mijloacelor bănești, rezultată din examinarea superficială a probelor anexate la materialele dosarului precum și normele de drept ce reglementează instituția reparării prejudiciului material, fapt ce impune necesitatea casării deciziei, cu remiterea cauzei spre rejudecare.

75. Din materialele dosarului rezultă că Tatiana Sobolevschi în susținerea acestei pretenții a prezentat: ordonanța din 19 august 2014, privind începerea urmăririi penale; încheierea din 08 septembrie 2014 a Judecătoriei mun. Chișinău, prin s-a admis demersul procurorului și s-a autorizat efectuarea percheziției, ordonanța din 09 septembrie 2014 privind efectuarea percheziției, procesele-verbale privind audierea în calitate de bănuț și

ordonanța din 08 iulie 2015 privind scoaterea integrală a persoanei de sub urmărire penală și clasarea cauzei penale.

76. Ministerul Justiției și Procuratura Generală a Republicii Moldova, atât în apel, cât și în recurs au susținut, că Tatiana Sobolevschi nu a dovedit faptul că i-a fost cauzat un prejudiciul material, nefiind prezentate probe în acest sens. În susținerea celor invocate s-a menționat faptul că la materialele dosarului sunt anexate recipisa din 03 august 2015, 06 august 2015 și 15 noiembrie 2015, potrivit cărora Veaceslav Sobolevschi confirmă că a primit tot ce a fost ridicat de la acesta în cadrul urmăririi penale și astfel nu are careva pretenții, pentru ce a și semnat.

77. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, lecturând decizia Curții de Apel Chișinău din data de 06 februarie 2024, observă că instanța de judecată a admis ca probe în susținerea acestei pretenții cele invocate de reclamantă, fără a da apreciere recipiselor prezentate și fără a verifica caracterul rezonabil al acestora.

78. Pe de o parte reclamanta invocă că nu i-au fost restituite XXXXX care au fost ridicate în cadrul percheziției, iar pe de altă parte la materialele cauzei este anexată recipisa din 15 noiembrie 2015, semnată de Veaceslav Sobolevschi, în care acesta confirmă că a primit toate bunurile ridicate de la el în cadrul urmăririi penale, arătând că nu are pretenții în acest sens și semnând respectiva recipisă pentru a atesta acest fapt (f.d. 61, Vol. I).

79. În acest context, instanța de apel trebuie să examineze cu atenție care bunuri au fost restituite în baza recipisei din 15 noiembrie 2015, având în vedere că Veaceslav Sobolevschi a semnat această recipisă confirmând că a primit integral bunurile ridicate de la el în cadrul urmăririi penale și că nu are pretenții referitoare la acestea, precum și luând în considerație că mijloacele de transport au fost restituite în baza a două recipise distincte din 03 august 2015 și 06 august 2015.

80. Completul remarcă că instanța de apel urmează să examineze acest aspect având în vedere succesiunea evenimentelor care au avut loc în legătură cu restituirea bunurilor confiscate și ridicate și anume: actul nr. 25 din 30 iulie 2015, emis de Comisia Inspectoratului Fiscal de Stat al municipiului Chișinău privind returnarea de la depozitarea temporară și transmiterea reprezentantului Inspectoratului Național de Investigații din cadrul Inspectoratului General al Poliției a coletului nr. 237, care conținea XXXXX ; recipisele din 03 august 2015 și 06 august 2015, potrivit cărora Veaceslav Sobolevschi confirmă restituirea autoturismelor și bunurile aflate în ele, ridicate în cadrul urmăririi penale (f.d. 62-63, Vol. I), precum și recipisa din 15 noiembrie 2015, conform căreia Veaceslav Sobolevschi confirmă că a primit tot ce a fost ridicat de la acesta în cadrul urmăririi penale și astfel nu are careva pretenții, pentru ce a și semnat (f.d.61, Vol. I).

81. Prin urmare, instanța de apel trebuie să stabilească care bunuri i-au fost restituite lui Veaceslav Sobolevschi conform recipisei din 15 noiembrie 2015 pentru care Veaceslav Sobolevschi a semnat că le-a primit și că nu are pretenții.

82. Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează că motivarea instanței de apel, potrivit căreia recipisa din 15 noiembrie 2015 nu poate fi considerată un document oficial, nu oferă nicio evaluare care să stabilească în mod definitiv și incontestabil certitudinea soluției adoptate. De asemenea, Codul de procedură penală nu prevede o formă specifică pentru documentul care atestă restituirea bunurilor ridicate în cadrul percheziției.

83. În acest aspect, este evident că instanța de apel a trecut în mod superficial asupra circumstanțelor cauzei, fără a da apreciere probelor prezentate.

84. Așa dar, prin prisma efectului devolutiv al apelului, cu care a fost investită prin prevederea legală menționată la art. 373, alin. (1) și alin. (2) din Codul de procedură civilă sus-citat, instanța de apel avea obligația la judecarea fondului cauzei să determine întrunirea condițiilor aplicabilității Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, quantum prejudiciului moral în dependență de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate, să stabilească și să analizeze minuțios aspectele enunțate supra, să răspundă tuturor argumentelor invocate de către participanții la proces.

85. În ceea ce privește argumentele referitoare la depunerea acțiunii în instanță după termenul de prescripție extinctivă, instanța de apel a precizat că circumstanțele invocate au fost deja soluționate prin actele anexate dosarului, respectiv prin decizia din 29 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău. În consecință, instanța de apel a invocat că aceste aspecte sunt considerate ca fiind lucruri judecate și nu consideră necesar să se pronunțe asupra lor.

86. În context, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a învedera cadrul legal pertinent diferendului dedus judecării, având ca reper poziția și obiecțiile participanților la proces în recursurile declarate.

87. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră eronată poziția instanței de apel, care a susținut că problema legată de termenul de prescripție a fost deja soluționată prin decizia din 29 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

88. Astfel este de menționat că materialele cauzei confirmă faptul că în cadrul examinării cauzei, atât Ministerul Finanțelor, cât și Procuratura Generală a Republicii Moldova a depus cerere privind ridicarea excepției de tardivitate în baza art. 186¹ alin. (1) din Codul de procedură civilă.

89. Judecătorei Chișinău, sediul Centru prin încheierea din 30 septembrie 2024 a respins ca tardivă cererea de chemare în judecată depusă de Veaceslav Sobolevschi împotriva Procuraturii Generale a Republicii Moldova și Ministerului Finanțelor cu privire la repararea prejudiciului moral și material cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

90. În ceea ce privește acțiunea depusă de Tatiana Sobolevschi, prin încheierea enunțată s-au respins ca neîntemeiate cererile de ridicare a excepției de tardivitate formulate de Procuratura Generală a Republicii Moldova și Ministerul Finanțelor.

91. În acest context, se precizează că art. 186¹ alin. (5) din Codul de procedură civilă prevede că, în cazul în care se dispune repunerea în termen și/sau excepția de tardivitate se respinge, instanța de judecată emite o încheiere motivată care poate fi atacată împreună cu fondul, iar cauza continuă să fie examinată.

92. Prin urmare, nu poate fi reținută poziția instanței de apel că acest aspect a fost deja examinat prin decizia din 29 noiembrie 2021 a Curții de apel Chișinău, întrucât prin acea decizie a fost soluționată doar recursul depus de Veaceslav Sobolevschi, acțiunea căreia a fost respinsă ca fiind tardivă.

93. În ceea ce privește respingerea ca neîntemeiate a cererilor de ridicare a excepției de tardivitate în privința acțiunii depusă de Tatiana Sobolevschi, în această parte încheierea nu a fost contestată cu recurs, având în vedere prevederile art. 186¹ alin. (5) din Codul de procedură civilă. Conform acestui articol, în cazul respingerii excepției de tardivitate, încheierea motivată poate fi atacată doar împreună cu fondul cauzei, ceea ce înseamnă că nu a fost posibilă contestarea acestei încheieri separat prin recurs de către Procuratura Generală a Republicii Moldova și Ministerul Finanțelor .

94. Prin urmare, instanța de apel trebuia să se pronunțe asupra argumentului referitor la problema termenului de prescripție, având în vedere că aceasta constituie un aspect esențial al soluționării cauzei, care a fost invocat în cererea de apel.

95. În acest context este de menționat că conform recipisei anexate la materialele cauzei se confirmă faptul că Veaceslav Sobolevschi la 27 iulie 2015 a recepționat copia ordonanței din 08 iulie 2015 privind scoaterea integrală a persoanei de sub urmărire penală și clasarea cauzei penale (f.d. 57, Vol. I).

96. Potrivit cererii de apel, Procuratura Generală a Republicii Moldova a invocat faptul că Veaceslav Sobolevschi este soțul Tatiane Sobolevschi, respectiv ultima sigur cunoștea despre existența ordonanței de scoatere de sub urmărire penală, însă a depus cererea de chemare în judecată la 04 februarie 2021, cu omiterea termenului de prescripție.

97. Instanța de apel nu putea ignora această chestiune, deoarece termenul de prescripție influențează direct admisibilitatea acțiunii și, implicit, soluția finală. Astfel, instanța de apel avea obligația de a examina și argumenta cu privire la aplicabilitatea termenului de prescripție, având în vedere circumstanțele concrete ale cauzei.

98. Cu referire la cererea depusă de Ministerul Justiției de alăturare la apelul declarat de Procuratura Generală a Republicii Moldova, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că instanța de apel urmează să supună examinării acestei cereri prin prisma Legii nr. 124 din 19 mai 2022 privind identificarea electronică și serviciul de încredere.

99. În ceea ce privește acest aspect este de menționat că la 09 iunie 2023, ora 17:01, Ministerul Justiției de pe adresa de e-mail „secretariat@justice.gov.md” a expediat către Curtea de Apel Chișinău la adresa de e-mail „cac@justice.md” un mesaj electronic la care a fost atașat un fișier electronic, care s-a adevărit o imagine grafică (fotografie, document scanat și formatat în imagine) a unei cereri de alăturare la apelul declarat de Procuratura Generală a Republicii Moldova care nu conținea semnătura olografă a reprezentantului Ministerului Justiției (f.d.220-221, Vol. I)..

100. Astfel documentul enunțat a fost verificat prin intermediul serviciului guvernamental de semnătură electronică, iar rezultatul verificării a arătat că documentul nu conținea semnături electronice (f.d.222, Vol. I).

101. În sensul art. 2 din Legea nr. 124 din 19 mai 2022 privind identificarea electronică și serviciului de încredere, autentificare reprezintă proces electronic care permite confirmarea identificării electronice a persoanelor fizice și/sau juridice sau a originii și integrității anumitor date în formă electronică

102. Raportând normele legale la caz, Completul de judecată constată că, documentul electronic (cererea de alăturare la apel) nu conține semnături valide, iar această circumstanță evidențiază faptul că aceasta nu este semnată în mod corespunzător.

103. Potrivit art. 47 alin. (5) lit. c) din Legea privind identificarea electronică și serviciile de încredere, documentul electronic se consideră neexpediat în cazul în care destinatarul știa sau trebuia să știe că documentul electronic este recepționat de către destinatar cu modificări sau fără semnătură electronică.

104. În acest sens, Completul de judecată consideră că instanța de apel urmează să aprecieze cererea de alăturare la apel în format electronic, datat cu 09 iunie 2023, or acesta nu a fost semnată în modul prevăzut de lege.

105. Suplimentar, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ține să atragă atenția asupra faptului că în dispozitivul deciziei recurate, instanța de apel a făcut mențiunea că în rest hotărârea din 04 aprilie 2023 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, fără o continuare a concluziei privind hotărârea primei instanței în partea ce privește admiterea acțiunii, cu toate că din partea motivată a deciziei contestate rezultă că instanța de apel a concluzionat că în această parte hotărârea se menține.

106. Generalizând cele conturate anterior, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că examinarea cauzei în instanța de apel s-a realizat pripit și evaziv, fiind ignorate și neelucidate circumstanțele determinante soluționării corecte și obiective a litigiului, ceea ce impune casarea integrală a deciziei instanței de apel cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

107. Instanța are obligația de a soluționa litigiul conform regulilor de drept aplicabile și prin toate mijloacele legale să prevină orice greșală privind aflarea adevărului în cauză, pe baza stabilirii faptelor și prin aplicarea corectă a legii, în scopul pronunțării unei hotărâri temeinice și legale.

108. Din perspectiva postulatelor legale, la examinarea cauzelor, instanțele urmează să se conducă nemijlocit de principiul adevărului obiectiv, care se manifestă prin stabilirea multilaterală, completă și obiectivă a tuturor circumstanțelor care au importanță pentru justa soluționare a cauzei. De altfel, o hotărâre judecătorească motivată în sensul respectării cerințelor 6 § 1 CEDO, presupune o examinare reală a problemelor esențiale relevate în speță, cel puțin pentru a le aprecia relevanța. Pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce i-au fost prezentate (Boldea împotriva României din 15 februarie 2007, paragraful 29; Helle împotriva Finlandei din 19 februarie 1997, paragraful 60).

109. În concluzie, în cazul analizat, Completul de judecată consideră că singura soluție legală și rezonabilă este casarea integrală a deciziei și trimiterea spre rejudecare a cauzei.

110. Or, instanța de recurs, în limitele recursului nu poate analiza motivele invocate în recurs, aceste aspecte urmând a fi apreciate de instanța de apel la examinarea cauzei în fond

111. Subsecvent, la rejudecarea cauzei civile, adoptarea soluției la caz urmează a fi precedată de toate aceste etape, luând în considerare momentele conturate supra, ignorate anterior, precum și motivarea să fie efectuată atât prin prisma poziției părții reclamante, cât și obiecțiilor părții oponente pe marginea acțiunii formulate în raport cu probele prezentate și normele de

drept pertinente litigiului, rezultând din prevederile art. 130 din Codul de procedură civilă, ca, în consecință, soluția adoptată să fie certă și coerentă și să răspundă standardelor unui proces echitabil garantat de art. 6 § 1 CEDO.

112. Coroborând circumstanțele ce preced, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție va admite recursurile declarate și va casa integral decizia instanței de apel cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

113. Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 442, art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Admite recursurile declarate de Procuratura Generală a Republicii Moldova și Ministerul Justiției.

Casează integral decizia din 6 februarie 2024 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Tatiana Sobolevschi împotriva Procuraturii Generale a Republicii Moldova, Ministerului Justiției, Ministerului Finanțelor, intervenient accesoriu Veaceslav Sobolevschi cu privire la repararea prejudiciului moral și material cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești și trimite cauza spre rejudecare în Curtea de Apel Centru, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Diana Stănilă

Oxana Parfeni